

1.	Dag en nacht
Leeftijdsgroep	4-8 jaar
Kerdoel	Deze les levert een bijdrage aan kerndoel 3: De leerlingen leren omgaan met tijd in alledaagse situaties 3.1/3.2 ze leren vaste tijdstippen op analoge en/of digitale klokken aflezen en leren daarmee een dagindeling verbinden
Leerstofonderdeel	3.1/3.2, niveau 1 Weten dat een etmaal bestaat uit een dag en een nacht en kan dit koppelen aan licht en donker.
Doel van de les	De leerlingen leren wanneer het dag of nacht is, dat het 's nachts donker is en je dan slaapt.
Benodigdheden	- Foto's over nacht en dag, donker en licht (zelfgemaakte foto's of foto's uit de bijlage)
Korte samenvatting	De leerlingen bespreken aan de hand van de foto's wat dag en nacht is.
Organisatie	Klassikaal of in een groepje.
Activiteiten	

Introductie:

Vertel de leerling dat je een foto laat zien van je huis of kamer of huisdier (naar keuze). Laat een zwarte foto zien. De leerlingen zullen waarschijnlijk lacherig reageren en zeggen dat ze niets kunnen zien. Vraag de leerlingen waarom je op die foto niets kan zien. Als de leerlingen antwoorden dat de foto mislukt is of als ze het niet weten, laat je een nachtfoto zien waarop je in grijswaarden een klein beetje kunt zien. Stuur aan op de begrippen 'nacht' en 'donker'.

Kern:

Laat nu meerdere foto's zien en vraag aan de leerlingen of het dag of nacht op de foto is. Vraag de leerlingen om samen dingen te bedenken die je bij de dag horen en welke dingen bij de nacht horen. *Kijk of leerlingen zelf kunnen bedenken wat er bij de dag en de nacht hoort. Ondersteun dat met foto's.*

Verwerking:

Zet twee foto's op twee verschillende plekken op het digibord of gebruik een prikbord: een foto van de dag en een foto van de nacht. Laat de leerlingen om de beurt een nieuw fotootje pakken, iets erover vertellen en het sorteren bij de foto van dag of nacht.

Het gaat er nog niet om of ze verschillen kunnen benoemen tussen dag en nacht, maar het gaat hier om het weten dat er een dag en nacht is en dat dit te maken heeft met licht en donker en dat deze gebeurtenis steeds weer herhaald wordt.

Afsluiting:

Stuur aan op de cyclus van dag en nacht. Dit kun je doen aan de hand van een gebeurtenis die binnenkort gebeurt, bv. een verjaardag of de zwemles. Leerlingen kennen vaak het

fenomeen 'zoveel nachtjes slapen en dan is er .....'. Aan de hand hiervan kan de volgorde benoemd worden van dag en nacht, en nog een dag en nacht, enz.

Aandachtspunten

Onze taal kan soms verwarrend zijn omdat dag ook wel een etmaal vertegenwoordigt. In de ene context betekent dag 'overdag' en in de andere context betekent een dag een etmaal. Donker en licht zijn soms ook verwarrende begrippen met betrekking tot dag en nacht. In juni is het om 22 uur nog licht en in januari is het om 17 uur al donker.

Differentiatie

Makkelijker:

- Laat alleen foto's van dag en nacht benoemen en laat hierbij duidelijke foto's zien van licht en donker. Laat de verschillen die gekoppeld zijn aan de activiteiten die bij dat dagdeel horen achterwege.

Moeilijker:

- Laat de leerlingen zelf activiteiten bedenken die bij de dag of nacht horen en hier voorwerpen bij zoeken

Vervolgactiviteiten

- Lees prentenboeken voor over dag en nacht en zing liedjes hierover (zie de inleiding van het katern 'Omgaan met tijd in alledaagse situaties')
- Vraag de ouders om foto's maken van het kamertje van de leerling bij dag en bij nacht. Gebruik die foto's om de cyclus van dag en nacht te bekijken en te bespreken
- Maak het donker in de klas door de gordijnen dicht te doen en koppel dit aan donker en nacht. Laat een wekker aflopen en kondig aan dat het dag is. Laat de leerlingen via bewegingsspel de dag doornemen (doen alsof je je wast, aankleedt, eet, naar school, naar huis, spelen, eten, wassen, slapen). Herhaal dit meerdere keren
- Laat de leerlingen een tekening maken of een plaatje met aan de voorkant van het blad een staand figuurtje en aan de achterkant een slapend figuurtje in bed en vraag de ouders of ze voor en na het slapen gaan, het blad naar de juiste kant laten draaien.
- Neem geluiden op die bij de dag horen samen met de leerlingen en koppel dag en nacht aan geluiden

Software

- Kijk op internet naar You Tube bij de zoekterm Welterusten. Er zijn filmpjes waarin boeken worden voorgelezen, die gaan over dag en nacht of over donker en nacht, bv. Welterusten kleine beer
- Zoek plaatjes op google.nl bij zoektermen als nacht, dag, licht, donker, slapen, welterusten, maan, zon, enz.
- Link voor slaapliedjes: Slaapliedjes - De leukste en bekendste oude en nieuwe kinderliedjes :: Peuteren.nl :: Peuteren.nl

Bijlage 1

